

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасні умови господарювання вимагають від суб'єктів підприємницької діяльності виконання завдань захисту своїх економічних інтересів і забезпечення стабільного розвитку в довгостроковій перспективі. Одним з напрямків, який дозволяє підприємству забезпечити свою фінансову незалежність та можливість своєчасної реакції на наслідки дестабілізуючих впливів економічних і політичних процесів, є стратегічне управління.

Стратегічна концепція розвитку підприємства повинна формуватися з урахуванням змін умов ведення бізнесу і необхідністю врахування стану та динаміки зовнішнього середовища. Такі особливості функціонування бізнес-структур зумовлюють зростання потреби в належному інформаційному забезпеченні для планування, контролю і прийняття ефективних управлінських рішень як на мікро- так і на макрорівнях.

Серед основних систем, які формують інформаційне середовище господарюючого суб'єкту, виділяють бухгалтерський облік. Проте інформація, яка відповідно до вимог законодавства формується у його системі, носить ретроспективний характер і спрямована здебільшого на задоволення інформаційних потреб про загальний фінансовий стан суб'єкта. При цьому бухгалтерський облік ґрунтується на формалізованих показниках, тому не надає інформацію про якісні характеристики діяльності підприємства, вплив факторів зовнішнього середовища, що не дозволяє вимірювати реальний рівень конкурентоспроможності підприємства.

Облікова система повинна формувати для внутрішніх та зовнішніх користувачів певний масив необхідних показників, забезпечувати не тільки детальне вивчення фактів господарського життя підприємства, але і комплексну оцінку його розвитку. Отже, облікові дані повинні мати стратегічне спрямування, забезпечуючи управлінський апарат інформацією для прийняття рішень щодо реалізації стратегії.

Роль облікової системи у стратегічному розвитку підприємства – надання необхідної обліково-аналітичної інформації управлінському апарату для визначення напрямку дій в межах стратегії розвитку підприємства із витрачанням мінімальних зусиль на її підготовку та забезпечення високої гнучкості обліково-аналітичних процесів у випадку зміни довгострокової стратегії [1, с. 133]. Відповідно, завдання, що постають перед системою облікового забезпечення: комплексна оцінка діяльності підприємства з одночасним контролем найістотніших її напрямів, аналіз звітної та іншої інформації про діяльність підприємства та фактори зовнішнього середовища, формування банків даних для виявлення довгострокових тенденцій з метою прогнозування перспективи його розвитку.

Визначальною особливістю такої облікової системи є формування інформаційної бази стратегічного обліку.

Стратегічний облік представляє собою підсистему стратегічного управління підприємством, яка здійснює інформаційну підтримку процесу прийняття рішень шляхом збирання, реєстрації, аналізу, зберігання і передачі інформації про його зовнішнє і внутрішнє середовище з метою забезпечення його конкурентоспроможності у короткостроковій та довгостроковій перспективі. Саме забезпечення конкурентоспроможності підприємства у наш мінливий час, в умовах нестабільного економічного середовища, стає головною запорукою ефективного функціонування підприємства, а стратегічний управлінський облік стає одним з головних інформаційних базисів від якого залежить своєчасність, достовірність, надійність прийнятих управлінських рішень [2, с. 132]. Система стратегічного обліку забезпечує комунікацію та координацію між усіма складовими системи управління конкурентоспроможності підприємства, доповнюючи та розширюючи її можливості.

В рамках стратегічного спрямування облікові дані повинні забезпечувати не лише надання інформації для прийняття довгострокових управлінських рішень, а й надавати оперативну

облікову інформацію про об'єкти зовнішнього і внутрішнього середовища, які мають значний вплив на успішність реалізації стратегії.

До об'єктів обліку, що забезпечують процес прийняття виважених стратегічних рішень, варто включити не тільки складові фінансового та управлінського обліку, облікову політику, але й елементи, що відображають агреговану інформацію щодо комплексного відображення діяльності підприємства: стратегію розвитку, організаційну структуру, показники ефективності в розрізі видів діяльності, центрів відповідальності тощо.

Облікова система повинна забезпечувати потреби стратегічного менеджменту за рахунок використання даних обліку для аналізу ринкового середовища, надання інформації, пов'язаної з обраною стратегією розвитку, забезпечення зворотного зв'язку для моніторингу досягнутих результатів та їх узгодження із стратегічними цілями, надання інформації щодо довгострокових наслідків різних напрямів діяльності.

До методичного інструментарію стратегічного обліку доречно віднести моніторинг конкурентної позиції підприємства на основі аналізу трендів, оцінку вартості підприємства (бізнесу), методи калькулювання, бюджетування, стратегічний аналіз та інші. Проте залишається відкритим питання щодо розробки моделі стратегічного обліку, зокрема, в частині таких важливих її складових, як об'єкти обліку (і, відповідно, системи оціночних показників), методика обліку, інформативна наповненість звітності, організаційне забезпечення. При цьому важливо при проектуванні стратегічного обліку дотримуватись принципу системності та інтегрованості з іншими видами обліку, зокрема фінансовим та управлінським. Головне, щоб одержана в результаті стратегічна облікова інформація була певним орієнтиром для моніторингу та коригування обраної стратегії діяльності.

Враховуючи завдання, що покладаються на облікову систему стратегічної концепції розвитку підприємства, варто зосередити увагу на таких, як достовірне відображення у звітності всіх складових господарської діяльності підприємства; формування інформації про поточний стан, динаміку розвитку та перспективний фінансовий стан підприємства на основі оптимального обсягу найважливіших показників; оцінку впливу окремих чинників на формування, використання та кругообіг активів і капіталу; забезпечення внутрішнього контролю за діяльністю підприємства; формування бази вихідної інформації для складання планів розвитку підприємства.

Підсумовуючи важливість стратегічного обліку, необхідно враховувати, що на його основі формується система стратегічного аналізу та створюються умови для застосування стратегічного контролю.

За допомогою інструментів стратегічного управлінського обліку проводиться відбір, аналіз та постійний моніторинг показників зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства. Це, в свою чергу, важливо для забезпечення вчасного коригування існуючого стратегічного плану розвитку, зміни конкурентних переваг підприємства та підвищення ефективності бізнесу. Тому перспективним напрямом досліджень є формування методичних основ щодо створення облікової системи стратегічного розвитку ринкових структур.

Список використаних джерел:

1. Бандура З.Л. Роль обліково-аналітичної інформації в стратегічному управлінні розвитком закладів ресторанного господарства / З.Л. Бандура, Л.В. Семенюк // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2014. – №794. – С. 131– 138.

2. Рета М.В. Стратегічний управлінський облік: концептуальні засади та використання в системі підприємства / М.В. Рета // Вісник НТУ «ХПІ». – Харків: НТУ «ХПІ». – 2014. – № 64 (1106). – С. 127– 134.